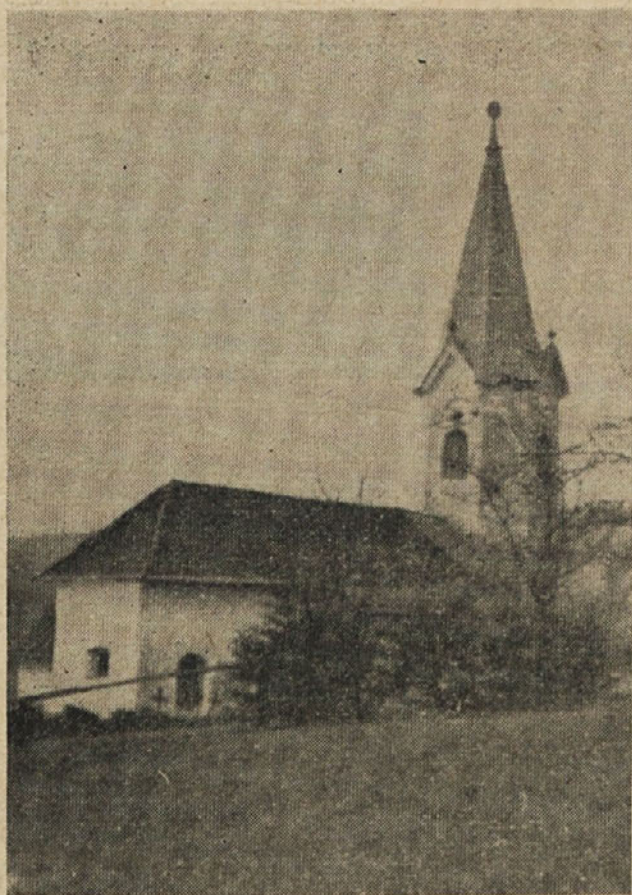

VESTNIK

LETO VIII GLASILO ŠTEV. 11
DOMOBANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
BORCEV

NOTICIERO DE SAN MARTIN

Interés General Concesión 4848

Cerkev sv. Janeza Evangelista na Dol. Kamencah pri Novem mestu — tudi ta je bila cilj komunističnih topovskih strelov

Slika na naslovni strani: „Smrt fašizmu — svoboda narodu!“ — izgorele oči naših domov obtoujejo laž.

VERNIH DUŠ DAN

I. KOROŠEC, Argentina

Tam daleč — doma, je jesen in krizanteme cveto. In z belim peskom so posuti grobovi in sveče dogorevajo.

Tam daleč — doma, je jesen in vernih duš dan.

Ljudje so oblečeni v črno s krizantemami v naročju in svečami v rokah. Pokopališče je kakor velik pisan vrt, s križi pretkan in belim peskom obrobljen. Na njem pa goriyo luči, kakor spomini, ki tako oživijo, ko zacveto krizanteme — za vernih duš dan.

„Saj je menda biló včeraj, ko sva zadnjič govorila, ko mi je še dejal... Danes pa stojim pred grobom — Kup prsti je njegov dom in njegov prešerni, zvonki smeh, je utonil v nemi rakvi. Včeraj je biló...“

Zamišljen pogled se ustavi na mežikajoči sveči, globok vzdih pogoltne nemo, trpko bolečino. Ljudje stoje molče, kakor črni mejniki med spomini. Pred njimi je cvetje in pod cvetjem je grob, v njem pa je rakev pokopanih spominov, ki so oživeli ta dan, na vernih duš dan. Zato so mrtvi tako blizu, zato je danes tako težka ločitev od groba.

Tam ob križu sredi pokopališča se je ustavila žena. Zgarane roke so kar same klonile na mrzlo pločevino pod Križanim. Trudno ji je omahnila glava na sklenjeni roki, da ji cvetje boža bolečino iz zgubanih lic.

Pet cvetov drži v roki. Pet belih krizantem za petero sinov, ki se niso vrnili. Za Jožeta, Miho, za Jerneja, Tomaža in Pavla — pet belih cvetov in vrh rožmarina, za Andreja — moža, ki so ga strli na Rabu.

Žena pod križem, odeta v dolgo, črno ruto, pretkana s solzami in hrepenenjem.

Vsaj eden, najmlajši — Pavel — naj se povrne, naj mi pride povedat za grob, kamor so jih podrli, da jim bom nesla cvetja, teh belih krizantem in žegnano svečo, na preraščeni grob.

Vsaj eden, o križani Bog!

Ljudje stoje molče, kakor črni mejniki, med spomini in grobom.

In sveče dogorevajo v jesenskem vetru, ki diha čez polje, v mrak med gozdove.

Pod križem pa sloni žena, v dolgo črno ruto odeta in čaka, z žegnano svečo, s krizantemami in vršičem rožmarina, da bi ji kdo pokazal neznani, preraščeni grob — —

Tak je naš vernih duš dan.

ZIVETI!

I. P., Argentina

Dvanajst pomladi se je že razcvetelo nad grobovi naših očetov in bratov. Pomladi, ki naj bi bile pesem ljubezni, pa spominjajo na smrt. Kdo naj govori o ljubezni, kjer pobija brat brata?

Dvanajst pomladi je poteklo, odkar je zadnji kamijon domobrancev na Vetrinjskem polju zagnil prah majskega popoldneva. Ko so odhajali prvi, so z vriskom in pesmijo polnili kamijone. Spredaj je vihrala slovenska zastava brez krvavordečega madeža na njej. Zadnji so odhajali molče. Niso se hoteli ločiti od dragih soborcev, pa naj stane karkoli. Vedoč, že mnogi, kam jih vodi pot, niso klonili glav, le pesem je utihnila.

Tako so prodali našo kri.

Če danes razmišljamo o okoliščinah, v katerih so vzkli slovenske Vaške straže, pozneje Slovensko domobranstvo in nazadnje Slovenska narodna vojska, nas nehote stisne pri srcu. Ko smo bili razkosani med tri okupatorje, nam je še rdeči revolucionar porinil nož v hrbet, zavedajoč se, da je zanj edina priložnost tedaj, kadar ima narod zvezane roke. Izkoristil je narodovo nesrečo, ne za njegovo osvoboditev, ampak za svoje prevratne namene, ki bi jih v urejenih razmerah ne mogel uresničiti.

Slovenski narod je vedel, da iz zaostalih teorij 19. stoletja ne more vzkleti napredek, ki ga more dati večna resnica krščanstva. Vedel je, da mu brezsrčni ideološki sistem, ki mu je vsaka morala le preostanek kapitalistične družbe, ne more deliti pravice, kajti tisoč let krščanstva ga je bilo postavilo na visoko raven srednjeevropske kulture.

Ko so komunisti svojo ofenzivo laži podprli s streli po ljubljanskih ulicah in s poboji poštenih Slovencev na podeželju, je v poštenih kmečkih fantih zavrela kri. Postavili so se v bran in po treh letih junaškega boja so jih zrinili že v zadnje gorske brloge. Ker pa nista uspela ne laž, ne nasilje doma, so nas rdeči „osvoboditelji“ z lažjo umazali še pred tistimi, za katere smo mislili, da so naši zavezniki. Zaradi pomoči od zunaj, deloma zavezniške, pa tudi Mongoli so se na njihovi strani borili za toliko opevano „osvoboditev“, in zaradi izdaje zahoda, se je Slovenska narodna vojska maja 1945 umaknila na Koroško.

Zdaj, ko morda že bolj poznamo koristolovsko in mešetarsko mentaliteto zahoda, se manj čudimo, da nas tedaj niso ne razumeli, ne podprli in niti spoštovali obljubljenega azila, ampak se poslužili najbolj ogabne prevare, da so naše borce izročili rdečim krvnikom, ki jih sami niso bili sposobni v boju premagati. V zavesti lastne poštenosti si slovenski narod ni mogel misliti, da niso vsi tako pošteni in taki idealisti, niti tisti ne, ki smo mislili, da so nam zavezniki.

Tako se je zgodilo, da so isti, ki so podpisali listino, kjer je govora o osnovnih pravicah človeka in o samoodločbi narodov, tudi podpisali kupno-prodajno pogodbo za slovenski narod, ne da bi njega preje sploh vprašali za mnenje. Nemoteno so barantali za usodo srednje- in vzhodnoevropskih narodov, kakor da so naši lastniki. Ko komunisti niso spolnili niti tistih malo obveznosti, ki so jih sprejeli, se za to niso več brigali. Če so prizadeti narodi zahtevali svobode ali celo šli zanj spet v boj, ker naenkrat niso več čutili ne pravice, ne dolžnosti, da bi odločali o njihovi usodi. Naj vsak sam preliva kri za svojo svobodo, kajti v notranje zadeve drugih držav se ne gre vtikati.

Danes počasi tudi oni spoznavajo in se že boje zase, ker tedaj niso upoštevali niti tistega starega pregovora, ki pravi: „Tudi za tvojo stvar gre, kadar sosedova hiša gori.“

A prodajajo nas še naprej. Ustvarili so takozvani „narodni komunizem“ in pod njegovo krinko podpirajo zatiralce slovenskega naroda. Mar mislijo, da se Belcebub s hudičem izginja?

Kljub vsemu imejmo vero v prihodnost slovenskega naroda. Spomnimo se, kar je rekel pok. Kremžar na katoliškem shodu v Ramos Mejía: „Taki režimi so v življenju tisočletnega naroda enodnevne muhe. Režimi prihajajo in gredo, narod pa ostane.“

Res je. Slovenski narod je vzdržal obsrke pohode, pod turškimi vpadi je bil na braniku srednje Evrope, v času protestantizma ni zatajil svoje vere in ni pozabil svojega jezika in svojih izročil v stoletjih tuje nadvlade. Tudi zdaj bo kot zdravo telo izločil iz sebe zajedalske klice, ki mu hočejo ohromiti moč mlade rasti.

Kaj pa mi, danes in tukaj? Je naša dolžnost že storjena?

Če nam je pri srcu prihodnost slovenskega naroda, če se zavedamo svoje odgovornosti kot del naroda v svobodi, če v nas še doni krik tisočev brez sodbe poklanih, potem naše delo še ni končano. Naša dolžnost je njihov boj dobojevati do konca, do zmage.

Dim smodnika se je razkadil. Začelo se je tisto, kar mnogi imenujejo mir. Kaj je mir brez svobode? In kaj je svoboda brez ljubezni? Pomislimo na to in videli bomo, da je pred nami še dolga pot in trd boj, če ne več s puško v roki, pa s svetlim orožjem resnice in pravice. In ta boj je še bolj odločilen, kot boj z morilnim orožjem, ker je sila idej tista, ki nazadnje zmaga tudi nad topovi.

Ne vpijmo v svet obrabljenih fraz o protikomunizmu. Ne protikomunizma, ki nič ne pomeni, ampak nasprotno od komunizma! Če oni rušijo, mi gradimo; če oni sovražijo, ljubimo; če ubijajo, pomagajmo živeti; če lažejo, oznanjajmo resnico. To je naše delo. Če hočemo svobode, jo hočemo v resnici. In dosegli jo bomo z resnico, ki osvobaja.

Praznino, ki jo v človeku ustvarja komunizem, je treba napolniti

s krščansko vsebino ljubezni, resnice in pravice. Če je komunizem, ki oznanja sovražstvo, narobe obrnjeno krščanstvo in če hočemo preobrata, ga hočemo h krščanstvu. Ni dovolj svoboda. Svet brez ljubezni je mrzel.

A ne mislimo, da bo s tem, da bo naš narod nekoč spet svoboden, že vse storjeno. Ne gre samo za politično ureditev. Gre za globoko duhovno preobrazbo, ki jo je začel komunizem in ki jo bomo morda tudi mi morali pomagati dokončati, a prav v nasprotni smeri. Državljska svoboda je le pogoj za dosego duhovne svobode. Naša dolžnost je, da se borimo za prvo in pripravljamo svoje mlade sile, da nekoč pomagamo doseči tudi drugo. Zato pustimo ob strani razne osebne ali skupinske razprtije, ki slabijo naše vrste v korist nasprotnemu taboru, in strnjeno delajmo za osnovne ideale, ki jih domala vsi priznavamo: krščanstvo in slovenstvo. Bodi nam pri srcu osvoboditev slovenskega naroda, drobnarije pa pustimo za pozneje, če jih že ne moremo pozabiti.

Često nas skrbi, kaj bo o nas rekla zgodovina. Boli važno je, da bomo pred svojo vestjo storili svojo katoliško in slovensko dolžnost, pa četudi gremo umazani v zgodovino.

Čaka nas trd boj in težko delo. Fronta je jasna. Ne: vzhod — zahod, kapitalizem — komunizem, kot mnogi trdijo. Opredelil jo je Pij XII. v božičnem nagovoru leta 1954 podobno kakor naš veliki Jeglič pred leti v Celju: Sile teme na eni strani in ljudje blage volje na drugi, pa naiti žive na vzhodu ali zahodu. Ti ljudje dobre volie so tisti, ki tvorijo most med nasprotujočimi si tabori in ki tvorijo temelj za prihodnjo ureditev sveta. Pridružimo njihovemu tihemu delu tudi svoje sile.

Na tujem smo in daleč je naš dom. Ne pozabljam, da smo sinovi in hčere slovenskih mater, da smo bratje in sestre mučencev. Ne prodajamo svoje zavesti in svojega svetovnega nazora za skledo leče. Naučimo se vsega dobrega, kar srečamo, da morda nekoč posredujemo tudi svojemu narodu, a ne pozabiamo tega, kar je naše, da si ob obilici bele pozače ne bomo nekoč zaželeli zdravega črnega kruha, ki nam ga je rekla domovina, pa ne bomo več našli poti nazaj, ker smo se ji bili odtujili.

Mislamo na žrtve naših padlih. Pozabiti svoj jezik, pozabiti svojo vero in tajiti svoj rod, pomeni izstopati iz njihovih vrst preden je boj končan.

Tisoči izstrohnelih oči iz kraških jam je uprtih v nas v pričakovanju, da bomo nadaljevali njihov boj do zmage. Oni so dali vse, razen svojega prepričanja. Zdaj je vrsta na nas. Če so bili njihovi ideali toliko vredni, da so oni umrli zanje, so vredni tudi toliko, da mi zanje živimo. Storimo to za njihov častni spomin!

KURAT JAKOB MAVEC

A. T., Južna Amerika

Jakob Mavec se je rodil v ižanski fari. Po maturi v Škofovih zavodih se je odločil za duhovniški poklic in leta 1934 stopil v ljubljansko semenišče. Mirno so potekala njegova semeniška leta. Gospod Jakob je bil vedno vesel in živahen fant, poln gorečnosti za vse dobro. Zanimal se je zlasti za govorništvo in bil v tistem času eden od najboljših govornikov v semenišču. Zato je bil izvoljen leta 1937 za voditelja govorniških vaj v semenišču. To službo je odlično vršil. Stvarno in jasno je podal sodbo po vsaki pridigi v splošno zadovoljstvo vodstva in bogoslovcev. Tako dobro je poznal vso pridigarsko literaturo, da je takoj povedal, če je kdo kje kaj kopiral. Posebno dobro je poznal vse spise in govore našega odličnega cerkvenega govornika dr. Mihaela Opeka. G. Jakob je imel odličen spomin, pa tudi priden je bil in se je rad poglobljal v teološki študij. Njegov spomin in pridnost sta mu pomagala, da si je pridobil solidno teološko izobrazbo. V decembru leta 1938 je bil na kvaterno soboto posvečen za duhovnika v ljubljanski stolnici in imel v svoji rodni fari slovesnost nove maše. Po končanih teoloških študijah je leta 1939 odšel služiti vojaški rok in ko se je vrnil, je bil leta 1940 nastavljen za kaplana v Toplicah pri Novem mestu. Z vso vnemo in njemu lastno gorečnostjo se je vrgel v dušnopastirsko službo. Kod dober organizator je zbiral fante in jih organiziral v Fantovskem odseku, dekleta pa v Dekliškem krožku in v Marijini družbi. Vsi so ga imeli radi in ga z veseljem ubogali. Fante in dekleta je pripravljaj na velike čase. Nešteto jim je govoril o brezbožnem komunizmu kot največji nevarnosti za vero na Slovenskem.

Leta 1942 so se pričeli na Gorjancih organizirati prvi partizanski odredi. Padle so tudi že prve žrtve med slovenskimi fanti in vodilnimi možmi. Gospod Jakob je to brezbožno drhal takoj razkrinkal. Povedal je, da so volkovi v ovčjih oblačilih, ki ne prinašajo narodu svobode, temveč najstrašnejše suženjstvo. Zato so ga rdeči zasledovali in ga hoteli spraviti spoti. Hoteli so najprej udariti pastirja, da bi lažje razkropili čredo. Še pravočasno se je g. Jakob umaknil v Ljubljano in si tako rešil življenje. Pridružil se je gospodom Malovrhu in Duhovniku in jima pridno pomagal pri organizaciji naših fantov.

Ko so se organizirali slovenski domobranci, je g. Jakob takoj prevzel službo kurata pri udarnem bataljonu na Dolenjskem. Spremljal je fante na vseh pohodih in marsikateremu podelil zakramente za umirajoče. Tudi mnogim ranjenim komunistom je stal ob strani

na zadnjo uro, če so želeli imeti duhovnika. Pozimi leta 1944 je bil g. Jakob na nekem pohodu težko ranjen. Zadel ga je sovražna kroglja in ni dosti manjkalo, da ga niso ob tisti priliki rdeči dobili v svoje roke. Le z veliko težavo so ga rešili fantje iz objema rdečih klešč. Ko se je pozdravil, se ni umaknil, temveč se je spet vrnil ves vesel k svojim junaškim fantom. Radi so ga imeli fantje, pa saj je bil tako veselega značaja in vedno poln zdravega optimizma. Bil je idejni vodnik svojim fantom.

V maju leta 1945 se je s fanti podal na Koroško. Vztrajal je pri njih tudi takrat, ko so morali odložiti orožje in jih pripravljali in navduševali za... mučeništvo. Skupno s fanti je zadnje dni maja meseca odšel v smrt. Ne vemo, kako so ga rdeči mučili, vemo pa, da je ostal trden v svojih načelih in bodril fante do zadnjega. Sam pa je dal življenje za svete ideale.

Komaj 31 let je dopolnil g. Jakob in v marsičem nam je zgled njegovo mlado duhovniško življenje. Bil je mož govornega besede in znal vžigati s svojim nastopom svoje poslušalce. Vsem nam v emigraciji je in ostane zgled, ker je uvidel, da je naša moč v skupnosti in v organizaciji. Sloga jači, nesloga tlači, pravi pregovor. Če je imel g. Jakob v svojem mladem duhovniškem življenju tako veliko uspehov, jih je imel prav zaradi tega, ker je doumel skrivnost organiziranega dela. Koliko dobrega bi bil še lahko storil g. Jakob med nami, da mu ni komunistična kroglja pretrgala nit njegovega življenja. Ko se ga v našem domobranskem glasilu hvaležno spominjamo, vemo, da se spominjamo enega od najboljših naših borcev za lepšo bodočnost slovenskega naroda. Počivaj v miru, blaga duša! — An.

Zasuta usta

Nekje pokopališče je na hribu,
brez križev, rož, grobovi sami
in prek razpadlega zidu rumena trta,
ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.
Pri meni noč je in mi sveti.
Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!

France Balantič

Zacetek odprtih sovražnosti

GR. FR., USA

Že izza zgodnjih dni okupacije se je jasno videlo, kdo je OF, kakšni so njeni načrti; uničiti cvet našega naroda, eliminirati vse, kar je poštenega, narodne prvake, ugledne kmečke veljake, vse, ki bi ne soglašali z njenim zločinskim početjem. Žrtve so padale po ljubljanskih ulicah, žrtve padale po naših vaseh in naseljih, vendar premnogim še ni bilo dovolj in jasno, kaj je pravzaprav opevana OF. Ko je ob dvanajsti uri prva naša borbena enota šla na teren in nepričakovano bila zahrbtno napadena 25. maja pri Starem gradu, je postalo jasno in še toliko bolj očito, da ni bilo pomote o istovetnosti zločinskih načrtov OF in KP. Dan 25. maj je gotovo rojstni dan krvave revolucije, ki ga je komunistična druhal začela in planirala že davno z vso pozornostjo. Dasiravno je partizanstvo skušalo na vsak način že v kali zatreti vsako nacionalno grupo, jim zaradi klenosti njih poveljnikov in idealizma naših fantov to ni uspelo. Da, skušali so na tiho likvidirati vsak odpor ali zamanj, zato so morali na plan z vsem svojim grozodejstvom, na plan in v dokaz svetu, da so oni tisti, ki so pripravljeni za vsako ceno priti do oblasti in podvreči naš narod rdečemu nasilniku. 11. julij 1942 je bil dan, ko je vsa partizanska druhal, ki se je takrat nahajala na Dolenjskem, skoncentrirala svoje sile in prešla v odprto ofenzivo uničevanta in napadanja narodu zvestih sinov.

Ne smemo pozabiti niti prvega, še manj pa ta drugi datum. Lepo poletno jutro je bilo na Gorjancih, ko se je patrola Milanovega odreda vrnila s tremi partizanskimi ujetniki. Prvi je bil Skala (Slavko Zelen), pridružil se jim je, ker je bil to zanj takrat edini izhod, da se zaščiti; čim pa jih je spoznal, je hotel proč. Drugi je bil Loize, iskrena belokranjska duša, bil je nasilno mobiliziran. Skala je vedel za vse načrte in jih tudi obelodanil. Partizansko visoko poveljstvo je zborovalo v Podstenicah in tam ugotovilo, da se odred četnikov nahaja na področju Gorjancev, katere je treba za vsako ceno uničiti in takoj začeti napad nanje. To povelje je prinesel Drmastja, Prežihov Voran (Kuhar) in pa Badovinec. V taboru je bila neke vrste tesna bolešt, bilo je jasno, da je KP resnično hotela revolucijo in da so odprte borbe tik pred durmi. V taboru mudeči se poveljnik Slovenske armije je odredil zbor in imel kratek nagovor vojakom:

„Fantje, pred nami je odločilni moment, prešli bomo v borbo proti lastnim bratom-zločincem in iz te borbe moramo in bomo izšli kot zmagovalci. KP partiii ni dovolj, da okupator mesari telo in dušo našega naroda, oni hočejo to mesarijo pospešiti in za vsako ceno priti do oblasti. Na vaših ramah je odločitev in v vas vodniki in narod polagajo velike nade, vi ste jim zadnje upanje...“

Razobešeni sta bili obe zastavi in vojni kurat Tonček je izvršil

javno zaprisego, prvič te vrste v hosti. Neka svečanost je legla na obraze bojevnikov, strahu ni bilo opaziti nikjer. Po kratkem povelju je bil tabor razdeljen v tri dele. Ena grupa pod poveljstvom Milana za protinapad na Zajčji vrh, druga pod poveljstvom Cigota, na Dolž, tretja, pod poveljstvom Istoka, pa je ostala za obrambo.

V bojni vrsti so se borci približevali Zajčjemu vrhu, odkoder je sovražnik navalil s strašnim mitraljeskim ognjem. Rezko je bilo Milanovo povelje: „Juriš, hura!“ in v naskoku je bila vas zasedena ter očiščena partizanov. Fantje so se borili kakor levi. Medtem pa je Cigotova grupa z zvitim Balantom prišla partizanom pri Dolžu v hrbet in jih popolnoma zmedla, tako da niti niso vedeli, kje so in proti komu se bore, da so se celo hoteli pregovarjati. V tej borbi, ki je trajala kake tri ure, je padel Anton Mavec, junaški borec iz Hrastja pri Mirni peči.

Da, fantje so pokazali, kako se bodo odslej postavili po robu sovražniku in ni jim bilo mar, kako je bil nasprotnik oborožen in koliko jih je bilo. Zajčji vrh in Dolž je branilo trideset borcev, medtem ko so partizani zbrali vse, kar so imeli na terenu v tistem času.

Belokranjski bataljon, Gorjanski bataljon in Prlekova enota. Vse to jih ni rešilo in jim ni pomagalo, bili so premagani in spoznali, da imajo opravka z junaki. Škoda je bilo le, da v tistem momentu naša borbeno enota ni bila jačja po orožju, še bolj pa številično, kajti že v tistih dneh bi bila v stanju očistiti vse Gorjance pred onimi morilci, ki so začeli odprto bratomorilno vojno.

POMORJENIM, a nikoli premaganim borcem za svobodo Slovenije:

SLAVA!

IZ UREDNIŠTVA:

Iz zveznega odbora smo prejeli nakazilo 80 dolarjev za nabavo pisalnega stroja. Ker je s tem razbremenjenega mnogo nepotrebne delo in olajšano poslovanje, toliko bolj občutimo, kako neobhodno nam je bil stroj potreben.

Iskrena zahvala Zveznemu odboru in po njem vsem, ki so razumeli potrebo in pripomogli k nakupu.

Ker zaradi draginjskih razmer pred začetkom novega leta ne moremo povečati naklade našega lista, je pa mnogo rojakov, ki bi radi na-

ročili list, zato prosimo vse poverjenike, ki imajo še na zalogi številke „Vestnika“ (zlasti prvo), da nam jo blagohotno vrnejo, da bomo mogli ustreči želji novih naročnikov.

Ker je v naslednjem letu načrt za povečanje našega glasila tako po vsebini kakor nakladi, z bogatejšo — umetniško opremo in pestrejšo vsebino, zato prosimo vse naročnike ki so v zaostalem z naročnino, da nas podprejo v prizadevanju in s poravnavo naročnine nam pomorejo k uresničenju našega načrta, da bo naše glasilo v polni meri vredno svojega poslanstva.

Vsem lepa hvala za razumevanje!

Spomini

(Nadaljevanje)

V. DOLENC, Argentina

Toliko silnejša se je oglasila žeja življenja in sklep, da pobegnem je bil trden.

Pomislil sem na Poldeta. V onih dneh v Nemčiji sva se odločila za dezertacijo, če tudi plačava z življenjem — nemška vojaka ne bova. Da bi imel sedaj Poldeta, bi mi bilo lažje. Tisoč misli se mi je porodilo po težki glavi, vendar nič določnega nisem predvidel. V tem razmišljanju me je utrudil spanec.

Sreda 31. maja. Ko sem se zjutraj oprl na noge, se mi je zvrtilo v glavi, da sem se opotekel na soborca. Sunkoma se odpro vrata in gruča partizanov je zijala v nas.

„Klobovs Jaka!“ je poklical vodja in poveljnik škofjeloške postojanke je stopil naprej. Potegnili so ga ven in vrata so se zaprla pred nami. Vprašujoče smo se spogledali, pa nihče ni rekel besede, le slutil je vsakdo: sedaj se je začelo...

Nekako čez pol ure se vrata ponovno odpro. To pot je zadelo — mene.

Molče sem stopil iz bunkerja. Straža me je obstopila in zavili smo na levo in po stopnjicah v prostorno sobo z dvema oknom na zunanji strani, eno pa je bilo v steni poleg stranišča. Na nasprotni steni je bil naslonjen nekdo, z zvezanimi rokami, z razbitim krvavim obrazom — poveljnik Jaka. Tla po sobi so bila okrvavljena in Močaradnikova dva izpod Osojnic, ki sta se javila za krvavo početje, sta bila zasopla.

Tudi meni so zvezali roke in me, to pot brez težjih udarcev, postavili k steni poleg Jakoba. Potem so prihajali še drugi in vsem so zvezali roke in jih uvrstili ob steni. Nabrali so nas 47. Neko čudno malodušje me je obšlo in zdelo se mi je, da nimamo pričakovati ničesar več, le še ono zadnje — kar so nam pripravili na način, ki je zavil v nejasnost, zato je včasih misel tako temna, včasih uide vzdih, pa zopet smo kakor brezčutni.

Ta dan so nam prihranili najtežje udarce, le trdo zvezane roke so skelele v zapestju.

Popoldne so nas vlekli na dvorišče, tam smo si morali umiti krvave obraze, nato so nas slikali.

Na sklepu, da bom pobegnil, nisem popustil. Namero sem povedal tudi štirim prijateljem. Vsi so bili odločeni za načrt in že smo pričeli drug drugemu odvezovati roke, jih razgibali in ponovno lahko zavezovali. Previdno smo nabrali konce vrvi, ki so ležali po tleh, ki so ostali od zavezovanja rok — in zvezli močno vrv, ter jo

skrili v pesek nasut v zabojih pri oknih. Tudi o načrtu za pobeg smo se domenili:

Zvečer, ko se dvorišče umiri, se spustimo drug za drugim, razorožimo straže, odpremo bunker in vrata te naše sobe in nato udarimo skozi ograjna vrata. Zunaj pa se razkropimo v manjše grupe, da bo zasledovanje po sovražniku težje.

Goreče smo molili, da bi Bog poslal dež, kar bi nam znatno olajšalo pobeg.

Že popoldne nam je Bog naklonil občutno pomoč. Dekleta, ki so bila vrnjena z nami in so bila zaprta v gradu, so imele toliko prostosti, da so se lahko kretala znotraj brez straže. Ta dekleta so nam skozi okno, ki je bilo na notranji steni, vlivale vodo v usta in dajale koščke prepečenca. Spodbujala so nas k vztrajnosti, k moči in navduševala za pobeg. Med vsemi se je najbolj odlikovala Lojzka, katere brat je bil tudi med nami in pa Poldetova sestra Milka. Ves čas so nam nosile prepečenca, ki so ga naprosile od prijateljic-sojetnic in nas bodrile. Taki smo bili zopet zmožni z golimi rokami udariti v oboroženega sovražnika.

Iz doline je vstajal mrak.

IZ ZVEZNIH ODBOROV

Ponovno pozivamo vse soborce in prijatelje, da vsak pridene vsaj skromen dar k veliki nabirki „Božičnica za naše invalide“.

Ti, ki si že morda pozabil, kaj je pomanjkanje in glad; ti, ki morda nikoli niti občutil nisi, kaj je samota, zapuščenost in prezir; ti, ki ti je danes dobro — postoj! Vsaj za hip se ustavi in prisluhni šepetajočemu pozdravu tvojega brata-invalida, ozri se v njegove ugasle oči, pokvarjene ude, ki ne prosijo miloščine, le čakajo odziva v pozdrav brata-soborca.

Vse te potrebne bi radi presenetili za Božič s skromnim darom. Radi bi jim poslali topel žarek ljubezni, tolažbe in upanja, da bodo spoznali, da niso sami, da cenimo njihovo žrtev in da često mislimo nanje na širokih tujih cestah.

Dragi soborec, postoj, vsaj za hip se ustavi in globlje ti bo dano razumeti skrivnost svete noči.

Vse prispevke hvaležno sprejemajo krajevni odbori ali pa direktno glavno tajništvo Zveze: Albin Bizlj, 586 N Plymouth Ave, Rochester 6, New York. — Za Argentino je poslati na uredništvo lista, ali oddati v dušnopastirski pisarni (g. Masič), Ramón Falcón 4158, Bs. Aires.

Referent invalidne sekcije v centralnem odboru naproša vse odbore, borce in vse one, ki bi vedeli za naslove kakih naših invalidov, da take naslove in opise njihovega stanja takoj dostavijo na njegov naslov in to: Alojz Jakoš, 17 Russell Ave, St. Catharines, Ont., Canada, ali pa na tajništvo tega odbora. Poudarjamo, da smo vsi, ki nam je Vsemogočni ohra-

nil zdravje, dolžni skrbeti za naše invalide, ki je obenem tudi ena od bistvenih točk Zveze borcev. Da se delavnost sekcije pojača, je ta odbor prosil in kooptiral kot podpredsednika sekcije Vinka Levtika, da pomaga pri delu za Evropo, kjer je največ invalidov.

Sv. maše za borce Grčaric so bile

v cerkvi Marije Pomagaj v Toronto, dne 10. in 11. oktobra.

Iz Lethbridge, Kanada, smo sprejeli obvestilo, da se je soborec Ivan Boh ponesrečil z avtomobilom. Zlomil si je roko, 17-letni sin pa je dobil hude poškodbe na glavi. Želimo jima skorajšnjega okrevanja in iskreno pozdravljamo.

Da ne pozabimo

Leta 1942:

24. novembra Cankarjeva brigada in Dolenjski odred napadeta postojanko Sv. Križ pri Kostanjevici. Ko junaški postojanki ne morejo do živega, oskrunijo bližnjo cerkev in zažgo zvonik.
- 27., 28. novembra. Po izdaji zažgali šolo v Suhorju v Beli Krajini. Postojanka se je hrabro branila še iz goreče šole. Premoč partizanov, Cankarjeve brigade, dolenjskega odreda in hrvaških brigad. Zajet hrabri borec, komandant in veliki prijatelj Slovencev Dobrivoj Vasiljevič-Iztok, ko je skočil iz prvega nadstropja in si pri tem zlomil nogo.
30. novembra. Partizanski napad na postojanko Dravlje. Partizani razbiti z velikimi izgubami.

Leta 1943:

23. novembra XIV. komunistična divizija napade postojanko Grahovo. Naši držali do zadnjega naboja, nakar se je sovražnik približal in zažgal postojanko. Naši junaki so z njo vred zgoreli.
4. novembra zračni napad na Kočevje in Ribnico. Civilne žrtve.
- 13., 14. novembra napad na Belo Krajino.

Leta 1944:

18. novembra napade partizanska divizija postojanko Kočevje. Sodelovalo je zavezniško letalstvo in italijanski komunisti z artiljerijo. Po treh dneh hudih borb so naši naredili močne izpade in sovražnika prisilili k umiku. Na bojišču je ostalo 63 mrtvih in mnogo ranjenih, 7 partizanov zajetih, 23 pa je pribežalo k našim.

Matica mrtvih

Vas Raplovo — Struge

916. Springer Franc, domobranec, 23 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit.
917. Springer Jožef, domobranec, 21 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit.
918. Pugelj Jožef, domobranec, 24 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit.
919. Pugelj Franc, domobranec, 21 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit.
920. Boštjančič Franc st., delavec, oče sedmih otrok, 41 let star, odveden in ustreljen od Italijanov leta 1943.
921. Boštjančič Jožef, delavec, 38 let star, odveden in ustreljen od Italijanov leta 1943.
922. Boštjančič Franc ml., domobranec, 20 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
923. Boštjančič Jožef, domobranec, 19 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
924. Francelj Jožef, posestnik, domobranec, 31 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
925. Turk Jožef, 30 let star, ustremljen na Turjaku septembra 1943
926. Rus Gregor, domobranec, 33 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
927. Rus Rudolf, domobranec, 31 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
928. Klun Andrej, domobranec, 31 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
929. Krašovec Hinko, domobranec, 26 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
930. Zupančič Jožef, domobranec, 23 let star, vrnjen iz Vetrinja

Vas Paka — Struge

931. Rus Rafael, domobranec, 29 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
932. Koman Anton, domobranec, 25 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
933. Dernule Miro, domobranec, 21 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
934. Klun Jožef, 21 let star, ujet od komunistov in ustreljen na licu mesta oktobra 1943 v Podtaboru
935. Nose Edvard, domobranec, 36 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
936. Nose Franc, domobranec, 25 let star, vrnjen iz Vetrinja in ubit
937. Pugelj Alojzij, 26 let star, ubit od komunistov neznanu kje.

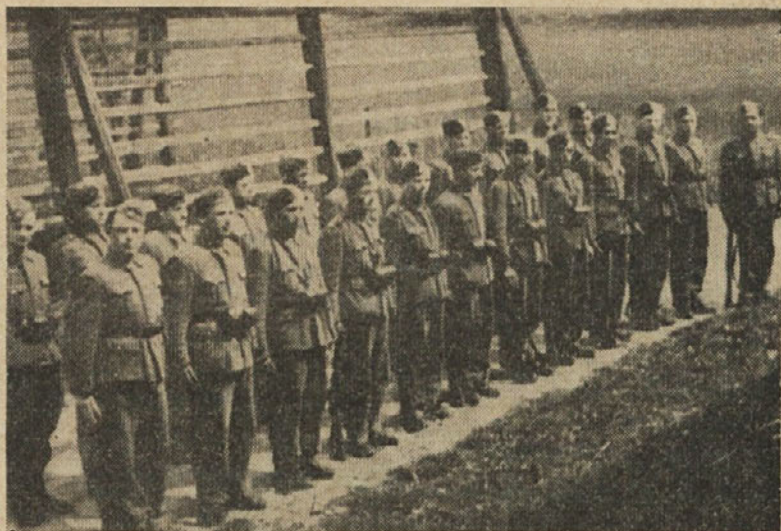
OBJAVLJAMO:

V 9. številki našega glasila pod naslovom „Iz zveznih odborov“ na strani 104, v drugem stolpcu poročamo naslednje:

„... Poleg teh tvorijo osrednji odbor še predstavniki krajevnih odborov Zveze, ki so načelniki posameznih sekcij in kontrolni organi in ti so: Vuk Rupnik, Ivan Korošec...“

Z ozirom na gornje, pojasnjuje starešinstvo Društva bivših slovenskih borcev v Argentini, da na osnovi argentinskih zakonov in argentinskih zakonov društvo ne more biti mednarodno povezano; zato član starešinstva tukajšnjega društva gospod Vuk Rupnik ni odbornik Zveze v USA.

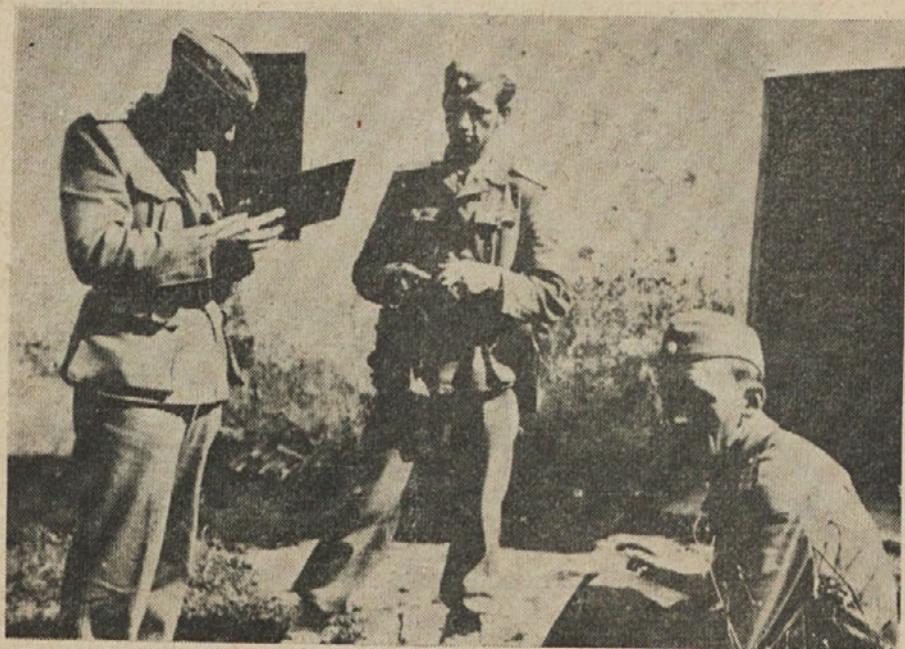
Starešinstvo biv. slov. borcev
v Argentini

Domobranci 11. čete

Članke, slike in prispevke za „Vestnik“ pošiljajte na zveznega tiskovnega referenta: g. Zdravko Novak, 18406 Neff. Rd., Cleveland, Ohio, ali pa na glavno tajništvo Zveze: A. Bizilj, 586 N. Plymouth Ave, Rochester, New York. Iz krajev izven USA in Kanade pa pošiljajte direktno na upravo lista.

Naročnikom iz Buenos Airesa in okolice sporočamo, da morejo poravnati naročnino za „Vestnik“ tudi v Dušnopastirski pisarni na Ramón R. Falconu 4158, Buenos Aires.

Tako smo peli v onih dneh...

Oj Doberdob, oj Doberdob,
slovenskih fantov grob!

Kjer smo kri prelivali
za svobodo, domovino,
kjer smo mi pokopali
slovenske fante.

Oj Doberdob, slovenski grob!

Oj Doberdob, oj Doberdob,
ti naših fantov grob!

Kjer se mi bojevali,
svojo kri prelivali,
da svobodni bi vstali
iz robstva tesnob.

Oj Doherdob, oj ti naš grob!

Kočevski Rog, Kočevski Rog,
slovenskih fantov grob!

Bratov meč pokončuje
doma našega branilce,

ves naš rod objokuje
slovenske fante!

Kočevski Rog, Kočevski Rog,
slovenski grob!

List „Vestnik“ izhaja mesečno. Urejuje ga uredniški odbor Zveze bivših slovenskih protikomunističnih borcev. — Letna naročnina znaša za: Argentino 35 pesov (posamezna številka 3 pese), USA in Kanado 2 dolarja. Za ostale dežele, tej valuti primerno. — Za uredništvo in upravo: K. Škulj, calle San Martín 20, Gral. San Martín FNGBM, in I. Korošec, calle 1, Nº 510, Berazategui FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.

Tiska Talleres gráficos Salguero, Salguero 1506, Buenos Aires, Argentina